

Demokrita. Iako Petrić načelno drži da oni u stvari nisu *fiziolozi*, nego da su, kao i u prethodnoj knjizi branjeni filozofi, teolozi, ipak im posvećuje posebnu knjigu, jer je tu doista riječ o pitanjima filozofije prirode, fizike, psihologije i spoznaje i biologije. Petrićeva strategija u pobijanju Aristotelove kritike drugačija je nego u prvoj knjizi. Tu nije riječ o načelnim pitanjima porijekla i tajnovitosti filozofije, nego o konkretnim i različitim tipovima prigovora Aristotelovoj kritici.

Prvo, upozorava Petrić da su drugi autori (doksografi) koji su pisali o Empedoklu, Anaksagori i Demokritu, sudili o njima drugačije nego Aristotel, a da se i sam Aristotel na različitim mjestima različito o njima izjašnjavao. Drugo, Petrić drži da je, s obzirom na malen broj preostalih fragmenata, teško prosuditi o točnosti Aristotelove interpretacije. I treće, a to je najzanimljiviji dio knjige, Petrić upozorava na to da kod Empedokla, Anaksagore i Demokrita Aristotel napada upravo ono što sam u svojoj filozofiji zastupa.

S obzirom na Empedokla i Demokrita, središnji pojam, koji je Aristotel napao, a u stvari prisvojio, pojam je <prve> materije; od Anaksagore je, osim pojma materije (homeomerija), kritizirao, ali zapravo preuzeo još i pojam uma. Empedoklovi elementi, Demokritovo zajedničko tijelo i Anaksagorine homeomerije upravo su ono što Aristotel izražava pojmom *materije*; Aristotelova pak kritika Anaksagorina pojma uma neopravdana je jer Anaksagorin je um zapravo ono što sam Aristotel zastupa pod pojmom djelatnog uma.

Osim analize *prikrivenih posuđenica*: pojma materije i pojma uma koja ukazuje na to da Petrić želi vidjeti slaganje Aristotela s prethodnicima i tamo gdje ih Aristotel izrijekom napada, veći dio teksta zaista je posvećen *prirodnofilozofskim* temama koje danas ne držimo filozofskom tematikom, npr. pitanju neplodnosti mula i razlikama u okusima vinima.

Treća knjiga trećeg sveska posvećena je Aristotelovoj kritici pitagorovaca. Ona se oslanja na Petrićevo izlaganje u prvoj knjizi trećeg sveska o tajnovitosti filozofije.

Aristotel kritizira pitagorovce tvrdeći da oni smatraju da je broj, i to onaj *broj kojim računamo*, kojim obavljamo računske ope-